

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.8 (332) 2022 BIRŽELIS/LIEPA

IŠ DIPLOMŲ ĮTEIKIMO
ŠVENČIŲ VILNIAUS
FAKULTETE

S. Butrimienės ir V. Jankausko nuotraukos

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Birželis

- 1 d. Panemunės pilyje atidaroma Žygimanto Augustino paroda „IN the Castle“
- 8 d. Lietuvos muzikos, teatro ir kino muziejuje pristatoma VDA leidyklos knyga „Olga: Schwede. Švedė. Ra. Deo. Dubeneckienė. Kalpokienė“
- 8 d. Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Palangos vasaros skaitykloje atidaroma Rimos Blažytės ir Justino Vaitiekūno paroda „90. Vitražas. Tapyba“
- 13 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma VDA Grafikos katedros magistranto Povilo Kupčinsko paroda „Mamutų prikėlimas“
- 13 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma VDA Grafikos katedros magistrantės Lauros Marijos Šalkauskienės paroda „Tuštuma, išvarytos mintys“
- 17 d. Galerijoje „5 malūnai“ atidaroma personalinė Sandros Macijauskaitės paroda „Mitopoetinė mintis“ (‘Mythopoetic Thought’)
- 17 d. Galerijoje „Vartai“ atidaroma VDA tapybos magistrantų ukrainiečių Darios Antyp ir Antono Pedoso paroda
- 17 d. Tamošaičių galerijoje „Židinys“ atidaroma tautodailininkės Rimantės Balsienės paroda „Visas gyvenimas – kūryba“

Povilo Kupčinsko parodoje „Mamutų prikėlimas“

roda „TARP“, pristatanti Akademijos magistrų baigiamuosius darbus, o I-ojo aukšto salėje atidaroma „Jaunojo dizainerio prizo“ dalyvių paroda, apdovanojami konkurso nugalėtojai

Liepa

- 1 d. A. Goštauto g. 2 atidaroma VDA ir LMTA studentų (-tų) judančių vaizdų paroda „Ne tik akys: geismas“
- 8 d. VDA Telšių galerijoje atidaroma skulptoriaus Andriaus Ermino paroda „Pjūvis“.
- 12 d. LR Seime atidaroma VDA studento Alex Kochan paroda
- 19 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Rūtos Adomaitienės paroda „Draugė Mano Mūza“
- 19 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma dėstytojo iš Ukrainos Oleksandro Belianskio paroda „Requiem“ *S. Butrimienės ir V. Jankausko nuotr.*

„Jaunojo dizainerio prizo“ konkurso nugalėtojai

AKADEMIJOS ŽMONĖS

Architektas, profesorius, Vilniaus fakulteto dekanas Marius Pranas Šaliamoras. *V. Jankausko nuotr.*

18 d. Diplomų įteikimo bakalaurams šventė Vilniaus fakultete

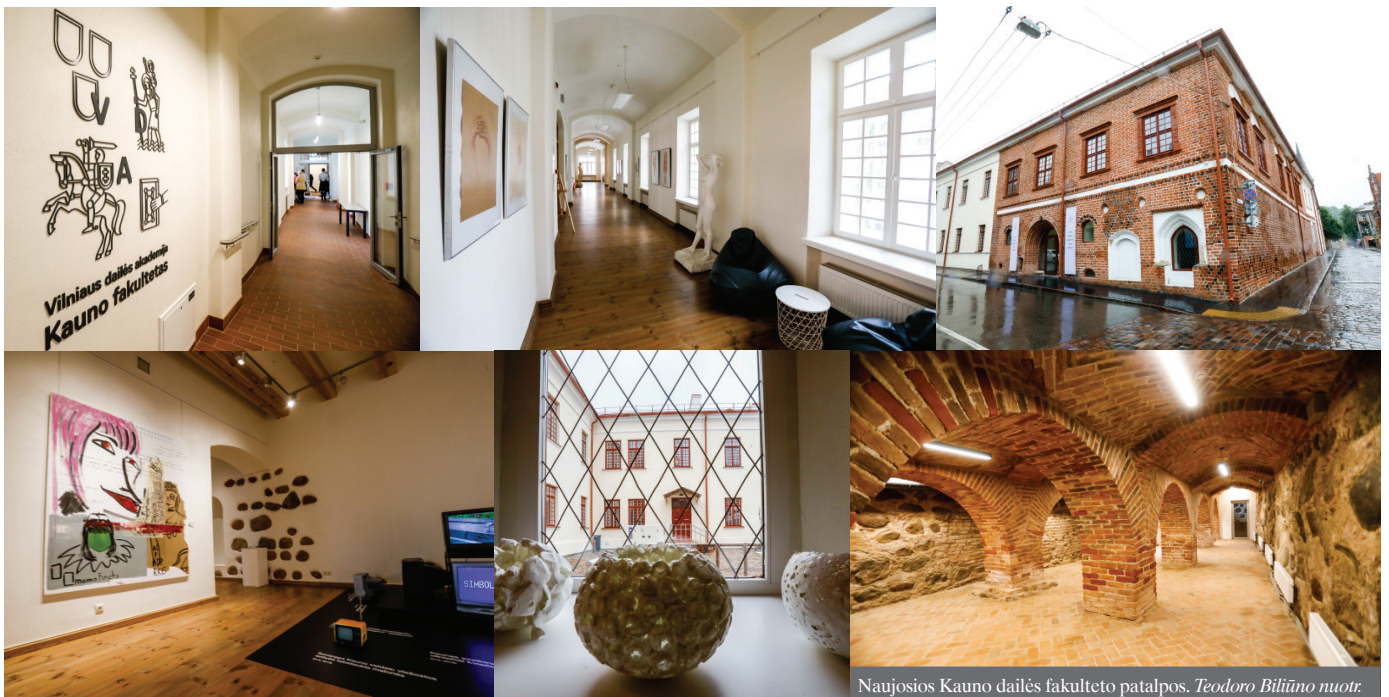
21 d. Atidaromi rekonstruoti Kauno fakulteto rūmai (buv. ligoninė). Minint Kauno meno mokyklos šimtmečio jubiliejų rūmuose įsikūrusioje fakulteto galerijoje atidaroma paroda „Šimtmečio diplomai“

28 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Martos Frėjūtės paroda „Smalsusis“

28 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Viltės Čepulytės tapybos paroda „Praėjimas“

29 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Samantos Augutės-Togo tapybos paroda „Žybt“

30 d. Diplomų teikimas daktarams ir magistrams. „Titaniko“ II aukšte atidaroma pa-

Naujosios Kauno dailės fakulteto patalpos. *Teodoro Biliūno nuotr.*

SENATE

Posėdis vyko 2022 m. gegužės 25 nuotoliniu būdu informacinių technologijų priemonėmis (*Google Meet* platformoje). Dalyvavo 26 Senato nariai (25 – gyvai ir 1 – su įgaliojimu).

Pirmiausia svarstyta **2022–2023 m. m. studijų kalendoriaus tvirtinimas. Studijų organizavimo forma.** Prorektorė studijoms dr. Ieva Pleikienė pažymėjo, kad Studijų kalendorius sudarytas, vadovaujantis MSĮ ir VDA Studijų reglamentu, supažindino su kalendoriaus struktūra, patikslino studijų organizavimo formos 2022–2023 mokslo metais pakeitimus. Taip pat informavo, kad Senato studijų kokybės komiteto ir Strateginio komiteto posėdžių metu buvo pritarta pasiūlytam 2022–2023 m. m. studijų kalendoriui ir siūlymų teorines paskaitas organizuoti mišriu būdu, suteikiant dėstytojui arba SPK galimybę pasirinkti mišrią arba kontaktinę jų organizavimo formą. Senatas vienbalsiai patvirtino 2022–2023 m. m. studijų kalendorių ir pritarė mišriai studijų organizavimo formai, suteikiant dėstytojui arba SPK galimybę pasirinkti mišrią arba kontaktinę teorinių paskaitų organizavimo formą.

Po to svarstyta **2022–2023 m. m. BA ir MA studijų planų tvirtinimas.** Prorektorė studijoms dr. I. Pleikienė informavo, kad studijų planus privaloma tvirtinti kasmet. Sudaryti 2022–2023 mokslo metų studijų planai buvo pateikti svarstyti Senato komitetams. Senato studijų kokybės komiteto ir Strateginės plėtros komiteto posėdžių metu buvo pritarta 2022–2023 m. m. BA ir MA studijų planams.

Pedagoginio darbo krūvio planavimo vyriausioji specialistė Dalia Rudokienė pažymėjo, kad patikslinti, pataisyti vieningi visai Akademijai ir atitinkantys patvirtintą tvarką studijų planai patalpinti VDA informacinėje sistemoje. Iš viso pateikti 67 studijų programų planai: VF – 40 programų, KF – 16, TF – 6 ir KLF – 5 (BA – 35, MA – 30 ir 2 vientisųjų studijų programų). Pasisakė doc. Andrejus Repovas, dr. I. Pleikienė. Nutarta vienbalsiai tvirtinti 2022–2023 m. m. BA ir MA studijų planus.

Svarstyta **Vilniaus dailės akademijos garbės vardų suteikimo nuostatų tvirtinimas.** Prorektorė studijoms dr. I. Pleikienė, įgaliota prorektorius menui ir mokslui dr. Marius Iršėno, pristatė Vilniaus dailės akademijos garbės vardų suteikimo nuostatus. Pažymėjo, kad nuostatai buvo svarstyti Senato studijų kokybės, Meno ir mokslo bei Strateginio komitetų ir Akademines etikos komisijos posėdžiuose, kuriuose buvo išsakyta keletas pastabų ir dokumentas Senato plenariniam posėdžiui teikiamas pataisytas, atsižvelgus į išsakytas pastabas. Po Senato komitetų posėdžiuose išsakytų siūlymų nuspręsta neatsižvelgti į pasiūlymą padidinti stažą nuo 20 iki 30 metų. Vienas iš svarbesnių dokumento papildymų – šalia profesoriaus emerito įtrauktas mokslininko emerito vardas.

Pasisakė doc. dr. Rokas Dovydenas, doc. Monika Žaltauskaitė-Grašienė, prof. Konstantinas Bogdanas, prof. dr. Renata Maldutienė, prof. Ieva Skauronė, prof. Remigija Vaitkutė, doc. Andrejus Repovas. Pasisakiusieji teiravosi apie emeritams skiriamą pinigų sumą, jų finansavimo šaltinį, buvo pažymėta jau dešimtmetį nesikeičianti emeritams skiriama pinigų suma, siūlymai „prišti“ išmoką prie BSĮ arba Akademijos biudžeto, atkreiptas dėmesys į tai, kad iki šiol Akademijos emeritais buvo vien vyrai, nurodyta, kad visų VDA emeritų sąrašą galima rasti VDA svetainėje, pasitikslinkta dėl garbės mecenato vardo suteikimo kriterijų. Nutarta vienbalsiai tvirtinti Vilniaus dailės akademijos garbės vardų suteikimo nuostatus.

Svarstyta **Dėl Vilniaus dailės akademijos Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimo į „Vilniaus dailės akademijos Nidos meno rezidencija“ ir jo teikimo tvirtinti VDA Tarybai.** Rektorė prof. Ieva Skauronė informavo, kad buvo gautas VDA NMK tarybos prašymas pakeisti VDA NMK pavadinimą į „Vilniaus dailės akademijos Nidos meno rezidencija“. Prašymas buvo svarstytas visuose Senato komitetuose. Senato studijų kokybės komitetas nepritarė Vilniaus dailės akademijos Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimui, o Senato Meno ir mokslo bei Strateginis komitetai ir Akademines etikos komisija savo posėdžiuose pavadinimo keitimui pritarė.

Nidos meno kolonijos direktorė Egija Inzule ir NMK administracijos direktorė Monika Kalinauskaitė pažymėjo, kad NMK Taryba savo sprendimą grindžia keliais argumentais. VDA padalinii Nidoje reikia pavadinimo, kuris būtų atviras ir įtrauktų įvairias padalinio auditorijas, pabrėžtų esmines jo vertybes ir apibūdintų jo veiklas tiksliau nei terminas „kolonija“, kuris pastaruoju metu vis intensyviau kritikuojamas ir vietos, ir tarptautiniu mastu. Taip pat buvo pastebėta, kad šis terminas išsukia nemaloniais asociacijomis tarp jaunesnių NMK svečių ir programų dalyvių, kurie jau dabar mieliau vartoja „rezidencija“ kaip tikslesnį ir paprastesnį apibūdinimą. NMK Taryba įsitikinusi, kad toliau vartojant esamą terminą NMK būtų sudėtinga dalyvauti tarptautiniame šiuolaikinio meno diskurse ir jo esminiuose procesuose: posūkio link dekolonizacijos ir sisteminių pokyčių skatinimo. Tuo tarpu terminas „rezidencija“ sėkmingai pabrėžia pozityvias vertybes, priskiriamas istorinės „meno kolonijos“ koncepcijai – tikslingą susibūrimą, mainus, mokymąsi, dalinimąsi menu ir kultūra svetingoje, atviroje, daugialypėje aplinkoje. Ji

taip pat pažymėjo, kad siūlymui pritarė buvusi NMK vykdančioji direktorė Rasa Antanavičiūtė ir buvęs meno direktorius Vytautas Michelkevičius (abu dabartinės NMK Tarybos nariai), dalyvavę renkantis dabartinę institucijos pavadinimą ir identitetą. Sprendimą taip pat palaikė buvę NMK Tarybos nariai Artūnas Gelūnas, Anders Kreuger ir Kristupas Sabolius, dalyvavę diskusijose apie pavadinimo keitimą nuo jų pradžios 2020 m. Šie veiksniai leidžia dabartinei NMK Tarybai pavadinimo keitimą laikyti pozityviu pokyčiu, VDA padalinii Nidoje žengiant į jos naują veiklos dešimtmetį.

Pasisakė doc. Andrejus Repovas, doc. Marius Žalneravičius, studentų atstovas Edvinas Vygontas, prof. dr. Tomas Grunskis, prof. Ieva Skauronė, prof. Konstantinas Bogdanas, doc. dr. Sigita Maslauskaitė-Mažylienė, prof. Rokas Kilčiauskas, dr. Ieva Pleikienė, doc. Šarūnas Šlektavičius, Virgilijus Kireilis, prof. Remigija Vaitkutė, Monika Kalinauskaitė. Doc. A. Repovas išsakė nepritarimą Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimui. Jo nuomone, rezidencijos apibrėžimas iš esmės susiaurina NMK paskirties apibūdinimą, taip pat NMK esamas pavadinimas jau turi gerą įdirbį komunikacijoje ir nesukelia komunikacijos problemų. Nidos meno kolonija – tai simbolinė vietos prasme poetinė pavadinimo prasmė. Nurodoma NMK argumentacija yra mažai pagrįsta, taip pat primetamas dirbtinis visai kito konteksto „kolonizacijos / dekolonizacijos“ naratyvas, kuris kažkodėl ištraukiamas iš politinio konteksto ir bandomas taikyti kolonijai, kur jis yra naudojamas visai kitame bendruomeniškumo ir bendrakūrystės kontekste. Doc. A. Repovo nuomone, esamo pavadinimo keitimo motyvai yra labiau menamas „politikorektiškumas“. Pavadinimo keitimo siūlymas turi būti pristatomas kartu su visa komunikacijos strategija. Prof. Ieva Skauronė atkreipė dėmesį, kad kalbant apie Nidos meno kolonijos strategiją būtina nepamiršti, kad ji yra visos Akademijos strategijos dalis. Doc. Marius Žalneravičius pritarė, kad Nidos meno kolonija galėtų likti išskirtinė savo pavadinimu. Prof. Konstantinas Bogdanas pažymėjo, kad kolonijos sąvoka yra artimesnė sanaukos, buvimo kartu sąvokai, o ne kolonijinei politikai, kuri nebuvo būdinga Lietuvos valstybei. Pakeitus pavadinimą būtų galima įdirbio, pasiekto Nidos meno kolonijos vardu (Venecijos Auksinis liūtas ir kt.). Reikėtų atsižvelgti ir į Nidos meno kolonijos pavadinimo kūrėjų Arvydo Šaltenio, Rasos Antanavičiūtės, Vytauto Michelkevičiaus nuomonę.

Prof. dr. Tomas Grunskis, nurodęs, kad jis yra prieš pavadinimo keitimą, pažymėjo keturis klausimo aspektus: unikalumą (Nidos gamtos ir Nidos meno kolonijos tapatybę); daugiaprasme kolonijos sąvoką, kuri yra platesnė už rezidenciją; tęstinumą (nebūtina keisti struktūros pavadinimo atėjus naujos kadencijos vadovybei) ir komunikacijos argumentą (žmonės domisi išskirtinumu, skiria tam daugiau dėmesio). Uždavė klausimą, ar dėl Nidos meno kolonijos pavadinimo buvo kas nors prarasta ir ką išsime jį pakeičiant?

Monika Kalinauskaitė, atsakydama pažymėjo, kad Kolonijos identitetas nėra unikalus – meno kolonijų buvo ir kitur, bet jos pakeitė pavadinimus. Siūlymas keisti pavadinimą buvo ne direktorės, o NMK tarybos, tam pritarė ir ankstesnė NMK taryba. O dėl praradimų, tai jų gali būti ir nepastebimų.

Doc. dr. Sigita Maslauskaitė-Mažylienė pasidalino patirtimi, iškilus siūlymams keisti Bažnytinio paveldo muziejaus pavadinimą, ir argumentus likti prie ankstesnio pavadinimo.

Studentas Edvinas Vygontas nusistebėjo, kad menininkai, pasižymintys progresyvumu, yra taip stipriai prisirišę prie tradicijų.

Doc. Rokas Kilčiauskas pažymėjo, kad pasitiki NMK kolektyvu ir jo siūlymais ir pritaria, kad žmonės, kurie dirba NMK, turi jaustis komfortiškai.

Dr. Ieva Pleikienė, būdama NMK tarybos nare, pažymėjo, kad siūlymą keisti pavadinimą svarstė ir teikė visa NMK taryba, o ne viena direktorė.

Doc. Šarūnas Šlektavičius, atkreipęs dėmesį į Akademijos integralumo svarbą, pažymėjo, kad pavadinimo keitimas – atsakingas momentas.

Balsų dauguma (balsavo 24 Senato nariai, iš jų 14 – už (13 balsavusių gyvai ir 1 su įgaliojimu), 8 – prieš, 2 – susilaikė) Senatas nutarė pritariti Vilniaus dailės akademijos Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimui į „Vilniaus dailės akademijos Nidos meno rezidencija“ ir teikti tvirtinti pavadinimą VDA Tarybai.

Apsvarsstytas **Senato Studijų kokybės komiteto sudėties papildymas.**

Prorektorė studijoms dr. Ieva Pleikienė pažymėjo, kad, atsižvelgus į Senato nario doc. Andrejaus Repovo atsakingą įsigilinimą į svarstyti teikiamus dokumentus ir dalykines kompetencijas, 2022-04-27 Senato posėdžio metu buvo pasiūlyta papildomai įtraukti jį į Senato Studijų kokybės komiteto sudėtį. A. Repovui sutikus, siūloma Senatui balsuoti dėl Senato Studijų kokybės komiteto papildymo doc. A. Repovo kandidatūra. Nutarta vienbalsiai tvirtinti papildytą Senato Studijų kokybės komiteto sudėtį.

Senato pirmininkas doc. Šarūnas Šlektavičius informavo, kad pasibaigė VF studentų atstovės Rugilės Bernardetos Matuzaitės kadencija ir VDA Studentų atstovybės prezidentė buvo informuota apie būtinybę išsirinkti naują Vilniaus fakulteto atstovą.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS TARYBOJE

NAUJI MENO DAKTARAI

Posėdis vyko 2022 m. birželio 2 d. mišriu būdu (gyvai ir nuotoliniu būdu informacinių technologijų (*Google meet*) priemonėmis) VDA Rektorato posėdžių salėje Maironio g. 6. Dalyvavo visi Tarybos nariai: dr. Saulius Vengris (VDA Tarybos pirmininkas), prof. dr. Adomas Butrimas (VDA Tarybos pirmininko pavaduotojas), prof. dr. Virginija Adomaitienė, doc. Juozas Brundza, doc. dr. Vydas Dolinskas (pateikė nuomonę raštu), doc. Edmundas Jackus, doc. Romualdas Kučinskas, Augustinas Paukštė, stud. Goda Šimkutė (su įgaliojimu). Posėdyje taip pat dalyvavo rektorė prof. Ieva Skauronė, VDA Nidos meno kolonijos direktorė Egija Inzule, NMK direktorės pavaduotoja administracijos reikalams Monika Kalinauskaitė.

Svarstyta VDA Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimas.

VDA Tarybos pirmininkas dr. Saulius Vengris, informavo, kad Taryba gavo VDA Senato pritarimą ir prašymą tvirtinti VDA Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimą. Tarybos nariai turėjo galimybę susipažinti su VDA Nidos meno kolonijos prašymu keisti pavadinimą, su VDA Nidos meno kolonijos nuostatais, Rektorato ir Senato protokolų išrašais. Tarybos pirmininko nuomone, pavadinimui keisti užtenka Senato nuomonės, kartu pasiūlė pasidalinti nuomonėmis Senato deleguotu Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimo klausimu.

Rektorė prof. Ieva Skauronė informavo, kad buvo gautas VDA Nidos meno kolonijos prašymas dėl pavadinimo keitimo į „Vilniaus dailės akademijos Nidos meno rezidencija“. 2022 m. gegužės 25 d. VDA Senatas balsų dauguma priėmė sprendimą pritariti pavadinimo keitimui ir teikimui tvirtinti pavadinimą VDA Taryboje, vadovaujantis LR MSĮ 27 str. 3 p., kuris teigia, kad Taryba, „įvertinusi Senato nuomonę, tvirtina rektoriaus teikiamus aukštosios mokyklos struktūros pertvarkos planus, būtinius strateginiam veiklos planui įgyvendinti“. Keičiant padalinio pavadinimą, keistųsi Akademijos struktūra.

Pasisakė VDA NMK direktorė Egija Inzulė, NMK direktorės pavaduotoja administracijai Monika Kalinauskaitė, prof. dr. Adomas Butrimas, Augustinas Paukštė, doc. Juozas Brundza, doc. Romualdas Kučinskas, doc. Edmundas Jackus, prof. dr. Virginija Adomaitienė.

VDA NMK direktorė Egija Inzulė pažymėjo, kad naujasis NMK pavadinimas „Vilniaus dailės akademijos Nidos meno rezidencija“ labiau atitiktų vykdomą veiklą.

NMK direktorės pavaduotoja administracijai Monika Kalinauskaitė pažymėjo, kad siūlymas keisti pavadinimą buvo priimtas ne vienasmeniškai direktorės, o svarstyme ir siūlyme dalyvavo visa NMK Taryba ir socialiniai partneriai, su kuriais dirbama ir prieš kuriuos NMK yra atsakinga.

Rektorė prof. Ieva Skauronė, atkreipusi dėmesį į sėkmingą NMK veiklą, pažymėjo, kad šiemet NMK parengtas projektas laimėjo teisę 2023 m. atstovauti Lietuvą Venecijos architektūros bienalėje ir naujasis pavadinimas turėtų galimybę būti iškomunikuotas platesnėje erdvėje.

Prof. dr. Adomas Butrimas pažymėjo, kad jis buvo iš tų, kurie kūrė ir davė ankstesnį NMK vardą. Kolonija, kaip buvimo kartu terminas, turi gerą istorinę patirtį. Rezidencijos terminas susiaurina vykdomos veiklos apimtį, rezidencijos paslaugos – tai tik viena iš kelių NMK vykdomų funkcijų (Doktorantūros mokykla, studijos, praktikos, meno ir mokslo konferencijos).

Dr. Saulius Vengris supažindino su atsiųsta raštiška VDA Tarybos nario dr. Vydo Dolinsko nuomone, kurią jis prašo įtraukti į protokolą: „Kaip ir esu minėjęs diskusijoje dėl Piešimo katedros, pavadinimų keitimas yra ydingas reikalas. Lietuvoje dažnai neturime gilių, šimtmečius siekiančių tradicijų. Arba jų yra labai negausu.

O ir tai, kas egzistuoja keisti atsižvelgiant į konkretaus laiko aplinkybes, kurios gali būti atsitiktinės, trumpalaikės, neturint rimtų argumentų – nėra gerai. Pavadinimų keitimas taip pat nėra esmė turinio požiūriu. Todėl aš nepritariu Nidos meno kolonijos pavadinimo keitimui. Jei kažkam žodis kolonija atrodo nepriimtinas, tai prašau pažvelgti į Lenkijos žemėlapi. Yra tūkstančiai gyvenviečių pavadinimų su priešdžiu „Kolonija“, nes taip buvo vadinamos greta ankstesnės gyvenvietės atsiradusios satelitės. Taigi, iš tikro nereikėtų persistengti su semantika, kuri yra kažkieno primetama, bet nebūtinai yra objektyvi.“

Augustinas Paukštė pažymėjo, kad VDA NMK tikslas – suburti kuo daugiau gero meno ir mokslo į vieną vietą. Jei komandai ankstesnis pavadinimas trukdo jų veiklai, reiktų pritariti jų siūlymui.

Doc. Juozas Brundza pažymėjęs, kad Nidos meno kolonijos pavadinimas imponuoja, su juo siejama keletas sėkmingiausių VDA projektų, pavadinimo keisti nesiūlytu.

Doc. Romualdas Kučinskas išsakė nuomonę apie mikro ir makro aspektus. Žiūrint iš mikro vadybos pusės, jis mano, kad esamas pavadinimas nesutrukdė pasiekti labai gerų rezultatų. Žiūrint makro aspektu, t. y., iš bendravimo patirties su Šiaurės šalių aukštosiomis architektūros mokyklomis, svarbu – turins, o ne mokyklos pavadinimas. Todėl abejoja pavadinimo keitimu.

Doc. Edmundas Jackus pažymėjo, kad situacija nevienareikšmiška: niekada nebuvo kolonizatoriai ar vergvaldžiai, todėl sąvoka „kolonija“ neturi negatyvaus atspalvio ir neturėtų būti pagrindine pavadinimo keitimo priežastimi, bet palaikytų NMK kolektyvo nuomonę, jei jiems atrodo, kad pavadinimas trukdo sėkmingai veiklai.

Prof. dr. Virginija Adomaitienė pritarė Augustino Paukštės nuomonei. Reikia išsiaiškinti, kas svarbu Akademijai – išlikti, gausinti kontaktus, pritraukti kuo daugiau partnerių, bendrauti su tarptautine erdve ir išsiaiškinti, su koku pavadinimu geriau eiti į priekį.

Dr. Saulius Vengris pasidalino išsamia informacija apie pasaulyje vartojamus istorinius termino „meno kolonija“ pavyzdžius, tradicijas. Kolonija – tai dažniausiai žmonių, turinčių bendrą interesą ir gyvenančių greta, apibūdinimas. Rezidencijos terminas turi siauresnę prasmę. Iš kitų galimų pavadinimo variantų galėtų būti „menininkų rūmai, namai, kaimas“. Reiktų nepamiršti ir to, kad VDA Nidos meno kolonijos pavadinimas jau plačiai žinomas, vykdyta įsimintinų veiklų. Jei pavadinimas būtų keičiamas, turėtų būti atnaujinti ir padalinio nuostatai.

VDA Taryba, apsvarsčiusi Senato teikiamą VDA NMK pavadinimo keitimą:

- dėkoja Senatui už galimybę išreikšti nuomonę, svarstant VDA Nidos meno kolonijos pavadinimą;
- siūlo kartu su pavadinimu keisti ir padalinio nuostatus;
- siūlo paieškoti kitų galimų VDA Nidos meno kolonijos pavadinimo variantų.

Vitalij Červiakov

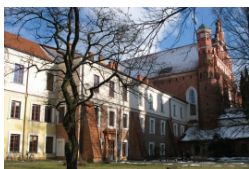
Vitalijus yra Vilniuje gyvenantis ir kuriantis menininkas. Vilniaus dailės akademijoje baigė fotografijos ir medijų meno bakalauro (2005–2009) ir skulptūros magistrantūros (2009–2013) studijas. Studijavo dailės krypties meno doktorantūroje (2017–2022). Vitalijus dalyvauja parodose ir organizuoja psichogeografinius performatyvius ėjimus su sukurtomis taisyklėmis, atitinkamomis lokacijomis, grupės dinamika ir skirtingomis ėjimo veiksmo patirtimis. 2015–2017 m. Nacionalinėje dailės galerijoje jis drauge su kitais kuratoriais kuravo meninio ir mokslinio tyrimo parodą „Miesto gamta: pradedant Vilniumi“. Nuo 2011 m. pasitelkdamas savo meninę praktiką jis dirba ir su įvairiais edukaciniais projektais. 2022 m. balandžio 29 d. apgynė meno projektą: „Ėjimas kaip pretekstas ir erdvė šiuolaikybės“.

Eglė Grėbliauskaitė

Vilniuje gyvenanti ir kurianti menininkė. 1997–2008 m. įgijo vadybos patirties plataus vartojimo prekių rinkoje. Vadovavo verslo plėtros, marketingo ir prekybos procesams *MGBaltic* koncerno holdinge *MGBaltic Trade*; buvo *ERP Navision Axapta* diegimo komandos narė, atsakinga už prekybos ir atsargų valdymo modulius. 2000 m. – prekybinio marketingo įmonių tinklo Baltijos šalyse *Baltic Sales & Marketing Service* valdybos pirmininkė. 2006 m. įkūrė verslo valdymo ir konsultacijų įmonę *UAB Opportunity Development Institute*. 1992–1997 m. dalyvavo reklamos ir madų industrijos projektuose Europos šalyse. 2013 m. įkūrė socialinį projektą *PATS*.

Nuo 2016 m. Lietuvos tarpdisciplininio meno kūrėjų sąjungos narė. Kūrybai renkasi instaliaciją, skulptūrą, tapybą, nekonvencines raiškos priemones, intuityvias teorines ir fizines strategijas. Menininkės projektai pasižymi dėmesiu kultūrinei ir socialinei visuomenės raidai. Mokslo tyrimų sritis – socio-psichologiniai represijų mechanizmai, veikiantys šiuolaikinėje visuomenėje, konflikto, kritikos ir kovos dėl vertės centro genėžė bei raida. Nuo 2015 m. derina meno ir vadybos patirtį, yra VDA lektorė, Vilniaus Gedimino technikos universiteto meno docentė, dėsto kūrybinio marketingo, mados marketingo, tarpdisciplininių mados tyrimo projektų, intervencijos į miestą dalykus. 2017–2019 m. Teorinių seminarų ir kūrybinių diskusijų ciklo su užsienio mokslininkais bei menininkais koordinatore VDA. Renginių organizavimo kompanijoje „E:E event engineering“ prodiusuoja, režisuoja, kuria scenografiją, choreografiją ir garso takelius didžiausiems Lietuvos kostiumo dizainerių mados renginiams. 2022 m. balandžio 15 d. apgynė meno projektą „Sociopsichologiniai represijų mechanizmai – Kova dėl vertės centro, arba – Alkanų šešėlių labirintuose“.

Rasa Butvilaitė

TRUMPA VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS ISTORIJA

IV. Stepono Batoro universiteto Dailės fakultetas (1919–1939)

Lenkijai užėmus Vilniaus kraštą, šalies kultūrinis gyvenimas pasuko nauja linkme. Vilniaus lenkų bendruomenė nusprendė atkurti prieš 90 metų uždarytą Vilniaus universitetą. 1919 m. spalio mėnesį universitetas, pavadintas valdovo Stepono Batoro garbei (SBU), pradėjo darbą. Jame veikė šeši fakultetai: Matematikos ir gamtos mokslų, Humanitarinių mokslų, Teisės ir visuomenės mokslų, Medicinos, Teologijos ir Dailės. Dailės fakultetas buvo vienintelis tarpukario Lenkijoje, rengęs ne tik dailininkus, archyvarus, paveldo konservatorius, dailės mokytojus, bet ir architektus. Šio skyriaus studijų programa apėmė meną, gamtos mokslą ir dailę.

Dailės fakultetui teko svarbiausias vaidmuo tarpukario Vilniaus meniniame gyvenime. Fakulteto įkūrėjas, organizatorius ir dvasinis vadovas buvo garsus menininkas Ferdinandas Ruščicas (1870–1936). Jis ketino grįžti prie buvusio Vilniaus universiteto ir jo Literatūros ir dailės fakulteto, žymaus dėl ten dirbusių menininkų, tradicijų. F. Ruščicas tikėjo, kad ši mokslo ir meno sąjunga padės plėtoti kultūrą, kuri buvo taip nuniokota karų. Tam, kad įvykdytų užsibrėžtą tikslą, F. Ruščicas pirmiausia turėjo parengti programą, rasti patalpas ir kvalifikuotus dėstytojus.

F. Ruščicas, rengdamas programą, pirmiausia kreipėsi patarimo į Varšuvos profesorius (Stanislavą Naokovskį, Karolį Tichy, Marijaną Lalevičių, Julijų Klosą), pasidalydamas savo mokymo patirtimi, įgyta Varšuvos dailės mokykloje ir dirbant dėstytoju Krokuvos dailės akademijoje.

Patalpas surasti buvo gana nesunku. Nuspręsta, kad būsimo

Dailės fakulteto dekanatas

Ferdinandas Ruščicas

Ferdinandas Ruščicas. Vilniaus miesto raktai. 1922

bendras dailės skyrius ir 6 studijos: trys tapybos studijos bei skulptūros, grafikos meno ir taikomojo meno studijos.

Taip pat buvo atidarytos dvi spausdinimo, kaligrafijos, knygų įrišimo ir meninės fotografijos dirbtuvės. Buvo pakviesti dėstytojai iš Varšuvos, Krokuvos, Lvovo ir Vilniaus. Profesorius F. Ruščicas, pirmasis fakulteto dekanas, buvo paskirtas Peizažo tapybos studijos vadovu; dailininkas, grafikas ir architektas profesorius Juzefas Čaikovskis vadovavo Taikomosios dailės studijai; kitoms studijoms vadovavo profesoriai asistentai Benediktas Kubickis (piešimas ir tapyba), Stanislovas Bohušas-Sestrencevičius (aktas), Boleslovas Balzukevičius (skulptūra) ir Voiciechas Jastrebovskis (grafika). Spausdinimo, kaligrafijos ir knygų įrišimo dirbtuvėms vadovavo Bonaventūra Lenartas, o meninės fotografijos dirbtuvėms – Janas Bulhakas. Puikus mokslininkas profesorius J. Klosas pradėjo architektūros paskaitas. Prieš įkuriant Meno istorijos

Dailės fakulteto dėstytojai ir studentai. 1922

katedrą, meno istoriją kituose fakultetuose dėstė humanitarinių mokslų dėstytojai: profesorius Vladislavas Tatarkievičius dėstė Estetikos fakultete (1919–1921), o profesorius Ludvikas Janovskis – Lenkų kultūros istorijos fakultete.

Pirmieji mokslo metai Dailės fakultete praėjo sklandžiai. Deja darbą sudrumstė bolševikų įsiveržimas 1920 m. Fakultetas per karą stipriai nukentėjo, todėl 1921 m. sausio 15 d. darbas buvo atnaujintas. Bet dėl karo atsistatydinti buvo priversti S. Bohušas-Sestrencevičius, J. Čaikovskis ir Voiciechas Jakubovskis. Dekanui teko ieškoti naujų menininkų, galinčių vadovauti studijoms. Taip Dekoratyvaus meno ir grafikos studijai ėmė vadovauti profesorius Mečislovas Kotarbinskis, kurį vėliau pakeitė Stanislovas Matusiakas; Tadas Dmachauskas perėmė Bohušo-Sestrencevičiaus pareigas; Monumentalios tapybos studijos vadovu buvo paskirtas Zbignievas Pronaška; Sankt Peterburgo akademijos absolventas, impresionizmo šalininkas Aleksandras Šturmanas tapo F. Ruščico studijos asistentu.

1921 m. buvo atidaryta Architektūros katedra ir profesorius J. Klosas

Dailės fakulteto rūmai

SBU studentai protestuoja prieš Architektūros katedros uždarymą. 1926

Architektūros katedros studentų paroda Dailės fakulteto patalpose. LVIA

Julijus Klosas. Namų keturioms šeimoms projektas. 1924

Bronislovas Jamontas. Senasis Vilnius. 1934. ČDM

tapo Dekoratyvinio ir grafikos meno studijos vadovu, o Bronislovas Jamontas ėmėsi vadovauti Peizažo tapybos studijai. Po B. Balzukevičiaus mirties (1935) skulptūros studiją perėmė Henrikas Kuna.

1922–1923 m. pagaliau buvo patvirtinta 4 metų studijų trukmės pro-

įdarbino du talentingus architektus Ludviką Sokolovskį (Architektūrinio projektavimo katedra) ir Otoną Krasnopolskį (Civilinės inžinerijos ir mechanikos katedra), o vėliau (1924) prie jų prisijungė ir inžinierius Janas Borovskis.

1922 m. įkurta Meno istorijos katedra, kuriai vadovavo istorinių paminklų saugotojas profesorius Jurgis Remeris. Jis dėstė meno istoriją ir istorijos paminklų konservavimo pagrindus, kuriuos vėliau dėstė ir dr. Stanislovas Lorencas, dr. Piotras Bohdziewiczius bei inžinierius Stefanas Narembskis. Nuo 1929 m. taikomųjų menų istoriją dėstė profesorius Raimundas Gostkovskis. 1928 m. J. Remeriui išvykus į Varšuvą, Meno istorijos katedrai vadovavo Tadeušas Šidloviskis ir profesorius Marianas Morelovskis (nuo 1930 m. iki tol, kol universitetas buvo uždarytas).

Į darbuotojų gretas įsiliejo nauji žymūs menininkai. Nuo 1925 m. J. Borovskis Architektūros katedroje dėstė architektūrą ir interjero dalykus, braižybą ir paminklų konservavimą. 1925 m. Ludomiras Slendzinskis buvo paskirtas dėstytoju Monumentalios tapybos katedroje. 1928 m. Timonas Niesiolovskis buvo pakviestas į tą pačią katedrą vesti gobelenų audimo ir plakatų projektavimo bei tapybos paskaitas. 1931 m. Jurgis Hopenas

J. Hopenas. Vilniaus katedros rekonstrukcija. 1933

B. Balzukevičius kuria J. Montvilos paminklą

Dailės fakulteto meninės fotografijos dirbtuvės

Dailės fakulteto skulptūros studija

Aleksandras Šturmanas. Namai Kazimieže

Timonas Niesiolovskis. Merginos prie šulinio. 1925

Stanislovas Hornas-Poplavskis. Adasos Gurevič-Grodskos portretas. 1932

grama. Pradėtos rengti nuolatinės apžvalginės studentų darbų parodos. Nuo 1933 m. leisti išsamūs iliustruoti parodų katalogai.

Savo tikslais ir mokymo metodais Dailės fakultetas buvo panašus į dailės akademiją. Skirtumas buvo tas, kad daugiau akademiškas dalykams universiteto lygiu. Čia mokėsi ne tik menininkai ir architektai, bet ir piešimo mokytojai, meno istorikai, istorinių paminklų konservatoriai.

Po virtinės nesėkmių 1930 m. Dailės fakultetui prasidėjo sunkūs laikai. Šias nesėkmes pranašavo abejotinas ir neišmaneliškas Aukštojo mokslo ministerijos sprendimas 1926–1927 m. nutraukti Architektūros katedros veiklą. Studentai galėjo arba pereiti studijuoti į kitą fakultetą, arba persikelti į Varšuvos ar Lvovo technikos universitetus.

Skaudžia netekimi fakultetui tapo profesorius F. Ruščico liga (1932) ir mirtis. 1933 m. tragiškai mirė ir kitas fakulteto ramstis profesorius J. Klosas, o po jo – Skulptūros studijos vadovas B. Balzukevičius (1935), neužilgo ir architektas L. Sokolovskis (1936). Šie žmonės buvo Dailės fakulteto siela ir kartu kūrė jo unikalią atmosferą. Profesoriais buvo žavimasi dėl jų kompetencijos ir šiltų draugiškų santykių su studentais.

A. Rosenhaus. Kompozicija architektūros tema. V DAM

Mykolas Rauba. Raudoni namukai. 1929

Vladas Drėma. Pusryčiai. 1934

Pronaškos, Stanislovo Matusiako ir Timono Niesiolovskio darbuose.

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, 1939 m. spalio mėnesį Sovietų Sąjunga ir Lietuvos Respublika pasirašė sutartį, pagal kurią Vilnius buvo grąžintas Lietuvai. Gruodžio 15 d. Lietuvos valdžia uždarė lenkiškąjį Stepono Batoro universitetą. Tuo pačiu metu buvo atkurtas lietuviškas Vilniaus universitetas. Dauguma Stepono Batoro universiteto dėstytojų neteko darbo, o studentai – galimybės studijuoti. 1940 m. Vilniuje atidarius vaizduojamosios dailės mokyklą

ir prijungus Lietuvą prie Sovietų Sąjungos, užsibaigė ir pagrindinė SBU veikla. 1946 m. pradžioje buvusių SBU dailininkų profesorių pastangomis Torunės Mikalojaus Koperniko universitete įkurtas Dailės fakultetas. T. Niesiolovskis, B. Jamontas, S. Narembskis, J. Remeris, H. Kuna, Stanislovas Hornas-Poplavskis, J. Hopenas ėmėsi vadovauti naujai įkurtoms katedroms ir tęsė Vilniaus universiteto Dailės fakulteto tradicijas. Torunės M. Koperniko universitetas savo Dailių menų fakulteto iš-takas ir suformuotos mokyklos tradicijas iki šiol sieja su Vilniaus universitetu.

Liudomiras Slendzinskis. Rapolo Jakimavičiaus portretas. 1922. LNDM

Kazimieras Kviatkovskis. Žmonos portretas. Apie 1925–1930

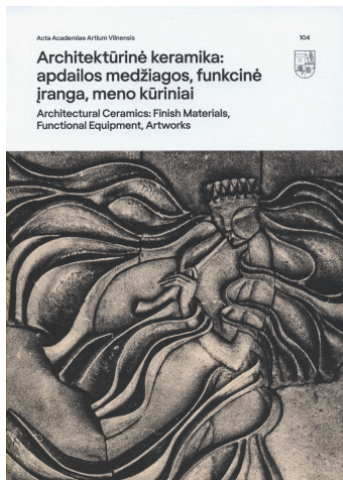
Sofija Urbonavičūtė-Suvbačiuvienė. Peizažas su trimis figūromis. 1937. V DAM

Raminta Jurėnaitė
Daugiakalbiai peizažai (1971–2021). V., 2022
Dailininkė Aušra Lissauskienė

Žinomos menotyrininkės, parodų kuratorės, VDA profesorės 1978–2021 m. rašytų meno kritikos tekstų rinkinys. Anot Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus direktoriaus Arūno Gelūno, „ši knyga priima įdomų istorinį filmą, kuriame laikmetis ar fenomenas nušviečiamas pasakojant vieno asmens istoriją. Toks asmuo čia yra viena svarbiausių Lietuvos kuratorių ir meno kritikų Raminta Jurėnaitė, kuri, tiek atvirai ir šmaikščiai pasakodama apie savo kūrybinį ir asmeninį gyvenimą, tiek pateikdama savo įvairiais laikmečiais rašytus tekstus ir (gausiai

ilustruota) kuruotų parodų dokumentacija, sukuria įtaigią ir patrauklią Lietuvos pastarųjų ketverių dešimtmečių meno istorijos panoramą. Dailėtyrininkams, esamiems ir būsimiems, ši knyga privaloma, bet suteiks daug malonumo ir kitoms inteligentiškų skaitytojų rūšims“.

Architektūrinė keramika: apdailos medžiagos, funkcinė įranga, meno kūriniai. V., 2022
Sudarytoja Dalia Klajumienė

Acta Academiae Artium Vilnensis 104-asis numeris, skirtas architektūrinės keramikos problematikai. Knygą sudaro trys daly. Pirmoji dedikuota Lietuvoje kol kas mažai tyrinėtai sričiai – pramoninei XIX a.–XX a. pirmosios pusės architektūrinei keramikai. Čia skelbiamuose straipsniuose aptariami Vakarų Europoje keraminių

grindų ir sienų plyteles gamusių įmonių katalogai, tyrinėjama Lvove nuo XIX a. veikiančio koklių fabriko produkcija, gilinamasi į istorinius duomenis apie koklių gamintojus šiaurinėje Rytų Prūsijoje. Antroje dalyje įvairiais aspektais aptariamas keramikos menas architektūroje. Nagrinėjama Rygos biržos pasato eksterjero terakotos skulptūrinė apdaila, gilinamasi į Vaclovo Miknevičiaus kūrybą pramoninės ir architektūrinės keramikos srityje, supažindinama su sovietmečiu Estijoje sukurtų keraminių pano išsaugojimo atveju ir kita. Trečioje dalyje publikuojamas straipsnis apie Aleksandro Kašubienės meninę karjerą Niujorke.

Marius Šaliamoras
Ūkai. V., 2022
Dailininkė Rasa Janulevičiūtė

Architekto, VDA profesoriaus poezijos ir fotografijų knyga. „Dėliuju savo mintis, užrašinėju. „Ūkai“ – tai mano sapnai, kuriuos pavyko pagauti už uodegos...“ – rašo pratarmėje autorius.

Trumpai

• Profesoriaus dr. Adomas Butrimas jau eilę metų VDA TF studentams skiria vardinę premiją už tradicijų puoselėjimą ir įprasminimą šiuolaikinėmis meno priemonėmis. Šiais metais premija įteikta Taikomojo meno studijai magistrui Airidui Skublickui (žr. nuotrauką apačioje) už kūrybinį darbą „Preparavimas“. Teorinėje dalyje jis analizavo ritualo prasmę archainėje metalurgijoje. Kūrybinio darbo vadovė – prof. Remigija Vaitkutė, o teorinio rašto – doc. dr. Gvidas Slah • Birželio 30-osios vakarą Vilniaus dailės akademijoje įvyko konkurso „Jaunojo dizainerio prizas 2022“ apdovanojimų ceremonija. Renginio metu jaunieji dizaineriai apdovanoti produkto, komunikacijos, mados dizaino ir dizaino tyrimų kategorijose. Produkto dizaino kategorijoje pagrindinį prizą pelnė Vikenė Vaitkevičiūtė (VDA) už indų kolekciją „Reljefas – žemės paviršiaus formų visuma“; papildomas prizas įteiktas Vytautui Vizbarui (Vilnius TECH) už buitinių kietųjų dalelių oro filtrą „Aidas“. Komunikacijos dizaino kategorijoje pagrindinis prizas teko Deimantei Sauserytei (VDA) už mobiliąją aplikaciją Kauno miesto gidą „Atrask“; papildomas prizas – Dovydui Puolikui (VDA) už dėmesio lavinimo žaidimą ikimokyklinio

amžiaus vaikams; Mados dizaino kategorijoje pagrindinis prizas įteiktas Valdemarai Jasulaitytei (VDA) už kolekciją „Sutvėrimai: tarp realybės ir simuliacijos“, o papildomas prizas – Emilijai Jasiulytei (VDA) už kolekciją „Portmanto. Saugumo jausmo ir nežinomybės dualumas kaip inspiracija kūrėjui“; Dizaino tyrimų kategorijoje pagrindinis prizas teko Emai Milašauskytei (VDA) už kolekciją „Dėvimi žaislai“; papildomas prizas – Linai Navickaitei (VDA) už darbą „Lietuviškų medžiagų biblioteka: vietinių išteklių, tautinio tapatumo ir dizainerių kuriamų medžiagų aspektai“. Kiti konkurse nominuoti ir parodoje eksponuojami darbai: universali menstruacijų skaus-

mų malšinimo sistema „Relieve“ (Karolina Turuskaitė, VDA), leidinys „Sapnoraštis“ (Agnė Sluckutė, Vilniaus dizaino kolegija), mados kolekcija „Įprasto elgesio ir kasdienių objektų sąveika“ (Justina Kuliešytė, VDA), dizaino tyrimas „Kūrybiškumo tipų analizė. Autentiška dizaino kūryba masinės gamybos kontekste“ (Vilius Dringelis, VDA) • VDA rektorė Ieva Skauronė ir Telšių Žemaitės dramos teatro direktorius Deividas Rajunėlis pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kuria išpareigojo dalintis žiniomis ir dar intensyviau kurti bendrus kultūros, meno, edukacinius bei akademinis projektus • Prezidentas Gitanas Nausėda Valstybės dienos proga už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje apdovanojo VDA Klaipėdos fakulteto dėstytoją prof. Arūną Sakalauską ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu •

LIETUVIŲ DAILININKAI

Tapytojas Jonas Mackevičius (1872 06 18–1954 07 25) tarp Kauno meno mokyklos mokinių.